

САВЕЗ ОПШТИНА И ГРАДОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Потпоручника Смајића бр. 18/III • 76300 Бијељина • Република Српска, БиХ
Телефон: +387 55 220 270 • Телефон/Факс: +387 55 211 885 •
info@alvrs.com • www.alvrs.com

Datum: 14.03.2025.g

Predmet: Priprema za prilagođavanje Zakona o lokalnoj samoupravi u oblasti urbane mobilnosti

Svrha

Ovaj dokument služi kao osnov za diskusiju i pripremu prijedloga za prilagođavanje Zakona o lokalnoj samoupravi u Republici Srpskoj.

Cilj je identifikacija ključnih izazova u važećem zakonskom okviru i predlaganje izmjena koje će omogućiti efikasnije funkcionisanje lokalnih samouprava.

Pregled važećeg Zakona o lokalnoj samoupravi

Važeći Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske donesen je s ciljem regulisanja nadležnosti, organizacije i funkcionisanja jedinica lokalne samouprave. Međutim, praksa pokazuje da postoje određene odredbe koje ograničavaju efikasno djelovanje opština i gradova, u kontekstu, urbane mobilnosti i planiranja infrastrukture,

Izazovi u primjeni zakona

Na osnovu konsultacija članicama Saveza opština i gradova Republike Srpske ukazala je na jedan od ključnih izazova, **nejasne nadležnosti u oblasti urbanog planiranja i nedovoljno precizna regulativa usporava realizaciju infrastrukturnih projekata.**

PRIJEDLOG IZMJENA ZAKONA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI (URBANA MOBILNOST)

Uvod

Ovim prijedlogom predlažu se izmjene i dopune Zakona o lokalnoj samoupravi u Republici Srpskoj koje se odnose isključivo na oblast urbane mobilnosti. Cilj ovih izmjena je unapređenje regulatornog okvira za planiranje i razvoj održivog sistema urbane mobilnosti u lokalnim zajednicama, omogućavanje efikasnijeg upravljanja saobraćajem i smanjenje negativnih uticaja na životnu sredinu.

Predložene mjere

1. Izmjena Zakona o lokalnoj samoupravi RS

Postojeći zakonski okvir ne prepoznaje u dovoljnoj mjeri specifičnosti urbane mobilnosti i potrebu za njenim strateškim planiranjem. Ovom izmjenom precizira se nadležnost lokalnih vlasti kako bi mogle efikasnije upravljati razvojem saobraćajne infrastrukture i prilagođavati komunalne djelatnosti potrebama građana.

Predložena izmjena u članu 18, stav 2, tačka 2 mijenja se i glasi:

"2. uređenje i obezbjeđenje obavljanja komunalnih djelatnosti: proizvodnja i isporuka vode, gasa i toplotne energije; javni prevoz lica u gradskom i prigradskom saobraćaju; **stvaranje uslova za održivu urbanu mobilnost**; prečišćavanje i odvodnja otpadnih voda; pogrebna djelatnost; održavanje, uređivanje i opremanje javnih zelenih i rekreacionih površina; održavanje javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima; odvođenje atmosferskih i drugih voda sa javnih površina; čišćenje javnih površina u naseljenim mjestima i druge komunalne djelatnosti, u skladu sa zakonom."

2. Integrисано planiranje urbane mobilnosti

Kako bi se obezbijedilo dugoročno održivo planiranje saobraćaja, neophodno je uvesti sistematski pristup kroz obavezu izrade Planova održive urbane mobilnosti (SUMP). Ovi planovi omogućavaju lokalnim zajednicama da strateški upravljaju saobraćajem, usklađuju infrastrukturne projekte i smanjuju negativne uticaje na životnu sredinu.

- Uvođenje obaveze izrade Planova održive urbane mobilnosti (SUMP) za sve opštine i gradove sa više od 20.000 stanovnika uz podršku nadležnih institucija i organizacija,
- Definisanje minimalnih standarda za sadržaj SUMP-a, uključujući analizu saobraćaja, predviđene infrastrukturne projekte i strategije za smanjenje emisija CO₂.
- Uvođenje obaveze usklađivanja urbanističkih planova sa ciljevima održive mobilnosti.

3. Javni prevoz i alternativni oblici kretanja

Razvoj modernog sistema mobilnosti zahtijeva unapređenje javnog prevoza i podsticanje alternativnih prevoznih sredstava. Lokalne samouprave treba da imaju jasno definisane nadležnosti u planiranju, subvencionisanju i promociji održivih vidova prevoza kako bi se smanjili saobraćajni problemi i poboljšao kvalitet vazduha u urbanim sredinama.

- Razvoj modernog sistema mobilnosti zahtijeva unapređenje javnog prevoza i podsticanje alternativnih prevoznih sredstava. Lokalne samouprave treba da imaju jasno definisane nadležnosti u planiranju, subvencionisanju i promociji održivih vidova prevoza kako bi se smanjili saobraćajni problemi i poboljšao kvalitet vazduha u urbanim sredinama.
- Definisanje nadležnosti lokalnih vlasti u planiranju i subvencionisanju javnog prevoza,
- Uvođenje podsticaja za korištenje ekološki prihvatljivih prevoznih sredstava, uključujući bicikle i električne skutere,
- Inicijative za uspostavljanje mreže biciklističkih staza i pješačkih zona u urbanim sredinama,
- Definisanje smjernica za uvođenje inteligentnih saobraćajnih sistema (ITS) radi optimizacije kretanja vozila i javnog prevoza.

4. Управљање саобраћајем и паркирањем

Rast broja vozila u urbanim sredinama zahtijeva bolje planiranje parking prostora i upravljanje saobraćajem. Pametni sistemi parkiranja, regulisanje električnih vozila i ograničavanje pristupa motornim vozilima u centralnim zonama doprinose smanjenju gužvi, zagađenja i povećanju bezbjednosti u saobraćaju.

- Rast broja vozila u urbanim sredinama zahtijeva bolje planiranje parking prostora i upravljanje saobraćajem. Pametni sistemi parkiranja, regulisanje električnih vozila i ograničavanje pristupa motornim vozilima u centralnim zonama doprinose smanjenju gužvi, zagađenja i povećanju bezbjednosti u saobraćaju.
- Uvođenje obaveze uspostavljanja sistema pametnog parkiranja u gradovima sa više od 30.000 stanovnika,
- Regulisanje upotrebe električnih vozila kroz razvoj javne mreže punionica,
- Ograničavanje pristupa motornim vozilima u centralnim gradskim zonama s ciljem smanjenja zagađenja i poboljšanja kvaliteta života,
- Uvođenje pravila o uspostavljanju zona smirenog saobraćaja u stambenim i poslovnim zonama.

5. Finansiranje i podsticaji za održivu mobilnost

Za efikasnu primjenu mjera održive mobilnosti neophodno je osigurati finansijsku podršku. Pored budžetskih izdvajanja, potrebno je podsticati javno-privatna partnerstva i kreirati mehanizme za finansiranje inovativnih rješenja u oblasti urbane mobilnosti.

- Za efikasnu primjenu mjera održive mobilnosti neophodno je osigurati finansijsku podršku. Pored budžetskih izdvajanja, potrebno je podsticati javno-privatna partnerstva i kreirati mehanizme za finansiranje inovativnih rješenja u oblasti urbane mobilnosti.
- Uvođenje posebnih budžetskih linija u opštinskim i gradskim budžetima za razvoj održive mobilnosti,
- Omogućavanje javno-privatnog partnerstva u razvoju infrastrukture za biciklistički i električni prevoz,
- Uspostavljanje fonda za podsticanje inovacija u oblasti urbane mobilnosti,
- Uvođenje poreznih olakšica za kompanije koje podstiču zaposlene na korištenje alternativnih prevoznih sredstava.

6. Unapređenje participacije građana u kreiranju politika mobilnosti

Urbana mobilnost je tema koja direktno utiče na život svih građana, te je njihova uključenost u kreiranje politika od ključnog značaja. Kroz javne konsultacije, digitalne platforme i edukativne programe omogućava se veća transparentnost u donošenju odluka i aktivno učešće zajednice u rješavanju problema saobraćaja.

- Uvođenje obaveze provođenja javnih konsultacija pri donošenju odluka o infrastrukturi urbane mobilnosti,
- Razvoj digitalnih platformi za prijavu problema u javnom prevozu i saobraćajnim rješenjima,
- Kreiranje edukativnih programa o prednostima održive mobilnosti za građane svih uzrasta.

ZAKLJUČAK

Predložene izmjene Zakona o lokalnoj samoupravi Republike Srpske imaju za cilj unaprjeđenje sistema urbane mobilnosti kroz jasnije definisane nadležnosti, efikasniji regulatorni okvir i usvajanje savremenih rješenja za održivi razvoj saobraćaja.

Ovim prijedlogom omogućava se lokalnim zajednicama da preuzmu aktivniju ulogu u planiranju i upravljanju mobilnošću, čime će se poboljšati kvalitet života građana, smanjiti saobraćajne gužve i povećati ekološka održivost gradova. Poseban fokus stavljen je na integrisano planiranje, razvoj javnog prevoza, optimizaciju saobraćaja i podsticanje alternativnih vidova prevoza, što će dugoročno doprinijeti smanjenju emisija štetnih gasova i povećanju energetske efikasnosti.

Finansijska održivost predloženih mjera obezbijediće se kroz kombinaciju budžetskih izdvajanja, javno-privatnih partnerstava i poreskih podsticaja za preduzeća koja podržavaju održivu mobilnost. Takođe, veća uključenost građana kroz javne konsultacije i digitalne platforme garantuje transparentnost i participativni pristup u donošenju odluka.

Ovaj prijedlog biće predmet daljih konsultacija sa lokalnim samoupravama, stručnom javnošću i relevantnim institucijama kako bi se osigurala njegova usklađenost sa realnim potrebama zajednica i mogućnostima implementacije. Nakon dobijanja povratnih informacija, dokument će biti finalizovan i upućen u dalju proceduru za usvajanje.